

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie ze skargi E.P.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie o sygn.
V ACa 729/22,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 13 lutego 2024 r.,

oddala skargę.

Mirosław Sadowski Aleksander Stępkowski Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

Skargą z 16 listopada 2023 r. (data nadania skargi na pocztę)
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
E.P. (dalej także: powódka, skarżąca), zastępowana przez profesjonalnego
pełnomocnika, wniosła o:

1. Stwierdzenie przewlekłości postępowania toczącego się
przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach, w sprawie prowadzonej pod sygn. akt
V ACa 729/22;

2. Zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w Katowicach do niezwłocznego
podjęcia odpowiednich czynności procesowych, w szczególności wyznaczenia

terminu rozprawy nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zwrotu akt sprawy;

3. Zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz powódki (skarżącej) kwoty 2500 zł;

4. Zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz powódki (skarżącej) zwrotu kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi, w tym kwoty opłaty sądowej w wysokości 200 zł oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia prawomocności orzeczenia do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu skargi podniesiono m.in., że 14 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach wydał wyrok, którym oddalił powództwo. Wyrok został zaskarżony przez powódkę apelacją, która 8 sierpnia 2022 r. została skierowana do Sądu Apelacyjnego w Katowicach, za pośrednictwem Sądu Okręgowego w Gliwicach. Na początku grudnia 2022 r. do Sądu Apelacyjnego wpłynęła odpowiedź pozwanego na apelację powódki, a od tego momentu w sprawie nie dokonano dalszych czynności – w szczególności nie wyznaczono rozprawy. W skardze wyjaśniono także, iż powódka 2 czerwca 2023 r. wniosła do Sądu Apelacyjnego o nadanie sprawie biegu przez podjęcie czynności zmierzających do wyznaczenia terminu rozprawy, a w odpowiedzi datowanej na 4 lipca 2023 r. Sąd Apelacyjny wskazał, że sprawa zostanie wyznaczona na posiedzenie według kolejności wpływu. W uzasadnieniu skargi dodano również, że powódka przez cały okres trwania postępowania sądowego spłaca raty kredytowe, które ze względu na rosnący kurs CHF są coraz wyższe.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach w odpowiedzi na skargę, wniósł o jej oddalenie. W uzasadnieniu odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach zwrócił uwagę, m.in. na to że, w obecnej sytuacji kadrowej wydziału, przy uwzględnieniu tendencji wzrostowej wpływu spraw, nie jest możliwe rozpoznawanie apelacji w terminach zadowalających strony, a wpływ spraw do V Wydziału Cywilnego wzrósł w sposób znaczący. Dla porównania wskazano, że w 2021 r. wpłynęło łącznie 1997 spraw, w tym 1224 sprawy apelacyjne, a do załatwienia pozostało 1612 spraw apelacyjnych.

W 2022 r. wpłynęło łącznie 2757 spraw, w tym 1522 sprawy apelacyjne, a do załatwienia pozostało 1919 spraw apelacyjnych. W 2023 r. wpłynęło łącznie 3665 spraw, w tym 1889 spraw apelacyjnych, a do załatwienia pozostało 2753 sprawy apelacyjne. W odpowiedzi na skargę podniesiono, że wzrost wpływu spraw i narastająca zaległość spowodowały, że sędziowie nie są w stanie doprowadzić do likwidacji zaległości. Dodano również, że wpływ spraw jest trudny do przewidzenia, a w sposób istotny zwiększył się on na skutek zmiany właściwości sądów w sprawach zażaleniowych oraz stwierdzono, że obsada kadrowa 10 sędziów, na 12 przyznanych etatów, nie jest wystarczająca.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługuje na oddalenie.

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 1725, dalej: ustawa o skardze na przewlekłość) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Na mocy art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej

wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16,; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a zatem wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Z analizy akt sprawy wynika, że apelacja od wyroku Sądu Okręgowego wpłynęła do Sądu Apelacyjnego 14 października 2022 r.

Dnia 3 listopada 2022 r. wydano zarządzenie o doręczeniu apelacji pełnomocnikowi strony pozwanej oraz o wezwaniu pełnomocnika powódki do przedłożenia oryginału pełnomocnictwa dla substytucyjnego dla radcy prawnego M.G. albo jego odpisu poświadczonego za zgodność z oryginałem.

Pełnomocnik powódki uzupełnił ww. brak pismem z 15 listopada 2022 r., które wpłynęło do Sądu Apelacyjnego 18 listopada 2022 r.

Odpowiedź na apelację wpłynęła do Sądu Apelacyjnego 30 listopada 2022 r.

Dnia 19 czerwca 2023 r. przydzielono sprawę sędziemu O.G. Następnego dnia tj. 20 czerwca 2023 r. SSA O.G. wydała zarządzenie o przedłożeniu akt na kalendarz spraw oczekujących na wyznaczenie terminu posiedzenia niejawnego.

4. Dla oceny czy w danej sprawie doszło do przewlekłości postępowania znaczenie ma nie tylko sam sztywny upływ czasu, ale wymagają również rozważenia wszystkie okoliczności wpływające na przebieg danego postępowania – w tym również podejmowane w jego trakcie przez sąd czynności oraz postępowanie skarżącego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że przewlekłość postępowania może nastąpić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny w Katowicach podejmował stosowne czynności, które zmierzały do rozpoznania sprawy (wydanie zarządzeń z 3 listopada 2022 r. czy 20 czerwca 2023 r.). Żadnego z powyższych działań Sądu Apelacyjnego w Katowicach nie można uznać za przejaw wadliwej czynności, której rezultatem jest zwłoka w rozpoznaniu sprawy.

Pomiędzy wpływem odpowiedzi na apelację do Sądu Apelacyjnego (30 listopada 2022 r.) a wpływem skargi na przewlekłość postępowania do Sądu Apelacyjnego (20 listopada 2023 r.) nie upłynął termin 12 miesięcy.

Nie upłynął również termin 12 miesięcy od wpływu do Sądu Apelacyjnego pisma pełnomocnika powódki z uzupełnieniem braku dotyczącego pełnomocnictwa substytucyjnego (18 listopada 2022 r.) a datą nadania na poczcie skargi na przewlekłość postępowania do Sądu Apelacyjnego (16 listopada 2023 r.).

Dlatego też upływ czasu w sprawie trudno uznać za beczynność Sądu Apelacyjnego w Katowicach naruszającą prawo skarżącej do uzyskania rozstrzygnięcia bez nieuzasadnionej zwłoki. Całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

5. Na marginesie jedynie podkreślić należy, przechodząc do oceny argumentacji podniesionej przez uczestnika postępowania, mającej wskazywać na bezzasadność skargi, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego podnosi się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121). Obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzecniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednak to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120).

Z tego względu, Sąd Najwyższy nie mógłby uwzględnić tego rodzaju okoliczności, powołanych przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach, jako usprawiedliwiających w sposób generalny potencjalną przewlekłość postępowania.

6. Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

[K.O.]

Mirosław Sadowski Aleksander Stępkowski Paweł Wojciechowski